

ακίνδυνη ροή του νερού, πρόβολοι, ξυλοφράγματα, φακελλώματα για προσωρινή συγκράτηση μέχρι της επενεργείας των φυτοκομικών έργων, τάφροι αποστραγγιστικοί και στραγγιστήρες κλπ.) και β) φ υ τ ο κ ο μ ι κ ά έ ρ γ α δηλαδή αναδασώσεις και κάθε λογής έδαφοκαλύψεις.

Τα έργα αυτά δεν είναι δαπανηρά. Είναι απαραίτητα και για την γενική προστασία του έθνικού εδάφους και για τη σωτηρία των όρεινων οικισμών και για τη διάσωση της όρεινης οικονομίας μας. Είναι απαραίτητα γιατί θα δώσουν δουλειά και στους άπορους, σχεδόν στο σύνολό τους, κατοίκους των όρεινων περιοχών και θα τους συγκρατήσουν στο έδαφος της πατρίδας τους, όπως θα συγκρατήσουν και τα όρεινα έδάφη, που καταρρέουν. Θα πρέπει φυσικά να προσβάλουμε σχεδόν ταυτόχρονα μεγάλο αριθμό επικινδύνων σημείων των όρεινων λεκανών των χειμάρρων και να επέμβουμε σε μεγάλο αριθμό λεκανών, γιατί αλλιώς το κέρδος απ' τη βελτίωση θα εξουδετερώνεται απ' τη ραγδαία αύξηση της χειμαρρικότητας των χειμάρρων.

Πριν από λίγο καιρό είχε ανακοινωθεί κάποιο «πρόγραμμα όρεινης οικονομίας». Πρέπει να ολοκληρωθεί και να εφαρμοσθεί με ταχείς ρυθμούς.

Συμπεράσματα: 'Ανάγκη μιᾶς συγχρονισμένης όρεινης οικονομίας

Οι κατολισθήσεις όρεινων οικισμών δεν είναι θεομηνίες. Οι περισσότερο εϋνοϊκές φεινές καιρικές συνθήκες δεν είναι η αίτία τους, αλλά μονάχα μιᾶ «εϋκαιρία έντυπιακής παρουσίας» ενός προβλήματος, που

οι αίτιες του είναι οικονομικοκοινωνικές και πολιτικές. Στη βάση τους είναι ή εγκατάλειψη της όρεινης οικονομίας και μάλιστα σε μιᾶ χώρα, που το ξερρίζωμα των άγροτων και ή έκπρολεταριοποίησή τους δεν ισοφαρίζεται καν με άπασχόλησή του σε κάποια νέα οικονομική διάρθρωση, (όπως ή έκβιομηχάνιση της χώρας, άσχετα, που και στην περίπτωση αυτή δεν μπορεί ούτε σκέψη να γίνη για εγκατάλειψη της όρεινης οικονομίας, άλλ' αντίθετα, για μιᾶ συγχρονισμένη ανάπτυξη της). Οι υπεύθυνοι και αρμόδιοι για την έκτέλεση ενός υπερεπείγοντος και ταυτόχρονα καλομελετημένου προγράμματος για ανάπτυξη της όρεινης οικονομίας και πριν απ' όλα, φυσικά, της διάσωσης των όρεινων και ήμιορεινων εδαφών μας, ᾶς σκεφθούν τοϋτο:

Οι ψυχολογικές συνέπειες των φεινών έντυπιακών καταστροφών οικισμών από κατολισθήσεις και καθιζήσεις πάνω στον άγροτικό πληθυσμό των όρεινων περιοχών, σε συνδυασμό με τις τραγικές συνέπειες της έξαιρετικής φεινής βαρυχειμωνιάς πάνω στους πληθυσμούς της υπαίθρου, θα προκαλέσουν τεράστιο ρεύμα φυγής των πληθυσμών.

Αν θέλουμε να σταματήσει αυτή ή φυγή απ' την υπαίθρο προς τις πόλεις και τις ξένες αγορές εργατικής δύναμης και ή εγκατάλειψη και έρήμωση μεγάλου ποσοστού του έθνικού εδάφους πρέπει να παρθούν σειρά δόκληρη έπειγόντων μέτρων άμεσα, μέσα στο φεινόν καλοκαίρι. Αν δέ γίνη αυτό, ύστερα απ'τή φεινή δοκιμασία, θα πρόκειται για «σχεδιασμένη» έξόντωση των όρεινων πληθυσμών κυρίως κι' όχι για έγκληματική άδιαφορία μονάχα.

Φεβρουάριος 1963

'Ενέργεια

'Εκβιομηχάνιση

και ΔΕΗ

Τ ο υ Σ τ. Γ. Χ ρ υ σ ο λ ο ύ ρ η, Μηχανολόγου

Το πρόβλημα της παραγωγής και σε σϋνέχεια της διαθέσεως της ένεργείας είναι ένα από τα βασικώτερα που άπασχολούν σήμερα τα όργανωμένα κράτη, άνεπτυγμένα και μή. Η μεταποίηση της ύλης από τη φυσική

της κατάσταση σε χρήσιμη για τον άνθρωπο μορφή (παραγωγή αγαθών) συνδέεται πάντα με τη κατανάλωση κάποιας μορφής ένεργείας, σε μεγαλύτερη ή μικρότερη ποσότητα. Αυτό έχει σα συνέπεια, από τη μιᾶ με-

ριά, τὸ βιομηχανικὸ δυναμικὸ μιᾶς χώρας νὰ καθορίζεται σὲ ἓνα πολὺ μεγάλο ποσοστὸ, ἀπὸ τὴ διαθέσιμη ποσότητα ἐνεργείας, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη, τὸ κόστος τῶν παραγομένων Βιομηχανικῶν προϊόντων νὰ ρυθμίζεται λιγώτερο ἢ περισσότερο ἀπὸ τὴ τιμὴ στὴν ὁποία προσφέρεται ἡ ἐνέργεια.

Πηγὲς ἐνεργείας ὑπάρχουν στὴ φύση πολλὰ καὶ ποικίλες. (Καύσιμα, ὑδατοπτώσεις, αἰολικὴ, πυρηνικὴ κλπ.), ὅμως πρακτικὰ ἡ ἐνέργεια προσφέρεται στὴν κατανάλωση μὲ δύο κυρίως μορφές: τὰ καύσιμα καὶ τὸ ἠλεκτρικὸ ρεῦμα. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἡ ἠλεκτρικὴ ἐνέργεια παράγεται, σὲ ἓνα σοβαρὸ ποσοστὸ, σὲ θερμοηλεκτρικοὺς σταθμοὺς μὲ κατανάλωση στερεῶν ἢ ὑγρῶν καυσίμων, γίνεται φανερὸ τὸ τεράστιο ἐνδιαφέρον ποὺ συγκεντρώνει γιὰ τὰ διάφορα κράτη τὸ πρόβλημα τῆς κατοχῆς ἢ ἐλέγχου πηγῶν καυσίμων. Εἶναι σὲ δλους γνωστὸ ἄλλωστε ὅτι ὁ ἀγῶνας γιὰ τὸν ἔλεγχο πετρελαιοφόρων περιοχῶν φθάνει ἀκόμα καὶ μέχρι πολέμου μεταξὺ κρατῶν.

Στὴ Χώρα μας τὸ πρόβλημα τῆς ἐνεργείας σύμφυτο μὲ τὸ πρόβλημα τῆς ἐκβιομηχανίσεως, ἄρχισε νὰ γίνεται ὀντικείμενο κάποιας κρατικῆς μέριμνας μόνο μεταπολεμικά. Ὄταν δηλ. κάτω ἀπὸ ἀδήριτη ἀνάγκη, κατανοήθηκε, ἔστω καὶ μόνο μέχρι σ' ἓνα σημεῖο, ὅτι εἶναι ἀπαραίτητη ἡ κρατικὴ παρέμβαση στὴν οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη τῆς χώρας καὶ μάλιστα σὲ βασικοὺς τομεῖς, ὅπου ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία ἢ ἔχει ἀπόλυτη ἀδυναμία νὰ δώσῃ ὠθηση ἢ ὁ κύκλος τῶν δυναμένων ἰδιωτῶν εἶναι τόσο στενός, ὥστε, ἐκλίποντος τοῦ ρυθμιστικοῦ παράγοντος τοῦ συναγωνισμοῦ, οἱ ὅροι μὲ τοὺς ὁποίους ἀναλαμβάνουν τὴν ἐκμετάλλευση γίνονται ἀσύμφοροι γιὰ τὴ γενικώτερη οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη.

Στὰ πλαίσια αὐτῆς τῆς κρατικῆς δραστηριότητος, σχετικὰ μὲ τὸ ἐνεργειακὸ, ἰδρύθηκε ἀρχικὰ ἡ ΔΕΗ μὲ σκοπὸ τὴ μονοπώληση τῆς παραγωγῆς καὶ διανομῆς ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας σ' ὅλη τὴ χώρα καὶ κατόπιν τὸ Διυλιστήριον Πετρελαίου Ἀσπροπύργου. Κρίνοντας κάπως πρόχειρα τὶς παράλληλες αὐτὲς ἐνεργεῖες τοῦ Κράτους, βλέπει κανεὶς μὲ πρώτη ματιὰ ὅτι στὴν περίπτωσιν τῆς ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας ἀνεξάρτητα ἀπὸ ἀτέλειες καὶ σφάλματα στὴν ἐσωτερικὴ μορφή, τὴ διοίκηση καὶ διαχείριση τοῦ ὀργανισμοῦ, τὸ θέμα ἀντιμετωπίσθηκε μὲ περισσότερη σοβαρότητα, ἐνῶ προκειμένου γιὰ τὰ ὑγρά καύσιμα εἶναι ἐκδηλῆ μιὰ ἀπαράδεκτη προχειρότητα ποὺ ἐπέδειξε καὶ ποὺ κατέληξε στὴ πρωτοφανῆ σύμβαση γιὰ τὸ Β' Διυλιστήριον. Στὴν ἐμφανῆ αὐτὴ ἀνισομέρεια ἐνδιαφέροντος τοῦ Κράτους μπορεῖ κανεὶς νὰ διακρίνη εὐκόλα τὴν ἐπιρροὴ τῶν μεγάλων ὀργανωμένων διεθνῶν συμφερόντων, χωρὶς δὲ νὰ θέλωμε ἐδῶ νὰ προχωρήσουμε περισσότερο στὸν ἔλεγχο τῆς κρατικῆς πολιτικῆς στὰ ὑγρά καύσιμα, δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ σημειώσουμε τὴ βασικὴ ἀδυναμία τῆς: τὴν ἀμέλεια πρὸς τὴν κατεύθυνση γιὰ τὴν ἀνεύρεση καὶ ἐκμετάλλευση πετρελαιοφόρων κοιτασμάτων.

Οἱ σχετικὲς ἐρευνες ἀνοργάνωτες καὶ ἀσύνδετες μεταξὺ τους διεξήχθησαν καὶ διεξάγονται ἀπὸ ξένες ἐταιρίες «εἰδικῶν» μὲ συμφέροντα ποὺ εἶναι ἀμφίβολον. ἂν συμπίπτουν μὲ ἐκεῖνα τοῦ ἐντολέως τῶν καὶ τὰ ἀποτελέσματά τῶν καλύπτονται ἀπὸ πέπλο μυστηρίου. Τὸ θέμα τῶν ὑγρῶν καυσίμων εἶναι τόσο ζωτικὸ καὶ μεγάλο ὥστε ἀξίζει νὰ τὸ ἐξετάσῃ κανεὶς ἰδιαίτερα, ὅμως ἐμεῖς ἐδῶ τώρα θὰ σταθοῦμε στὸν ἔλεγχο τοῦ ἄλλου κλάδου τῆς ἐνεργειακῆς πολιτικῆς ποὺ ἐκφράζεται ἀπὸ τὴ ΔΕΗ.

Ὅπως εἶπαμε παραπάνω ἡ ἠλεκτρικὴ ἐνέργεια δὲν εἶναι αὐτὴ καθ' ἑαυτὴ «οἰκονομικὸ ἀγαθὸ» εἶναι ὅμως ἀπαραίτητο συστατικὸ γιὰ τὴ δευτερογενῆ παραγωγή ἀγαθῶν. Κατὰ συνέπεια ὁ βασικὸς προορισμὸς ἐνὸς κρατικοῦ ὀργανισμοῦ παραγωγῆς καὶ διανομῆς ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ ἡ παραγωγή ἀφθονῆς καὶ φθηνῆς ἐνεργείας καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη ἡ διάθεσίς τῆς κατὰ τρόπο ποὺ νὰ προωθῆ τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξη τῆς χώρας. Ἐνταποκρίθηκε σ' αὐτὸ τὸ βασικὸ καθήκον τῆς ἡ ΔΕΗ;

Ἐξετάζοντας συνοπτικὰ τὴν ὅλη δράση τῆς ΔΕΗ διαπιστώνουμε ὅτι τὸ ἔργο τῆς κατὰ τὸ πρῶτο σκέλος, στὸν τομέα τῆς παραγωγῆς ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας ποὺ περιλαμβάνει καὶ τὸ Ἐθνικὸ Δίκτυο, εἶναι ἀξιόλογο. Καὶ τοῦτο παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ τρόπος ἐκτελέσεως τῶν μεγάλων ἔργων ὑπῆρξε στόχος ἐντόνου κριτικῆς σὲ τρόπο ποὺ μπορεῖ νὰ συμπεράνη κανεὶς ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα θὰ ἔπρεπε νὰ ἦταν περισσότερο σοβαρό.

Δυστυχῶς ὅμως τὸ ἴδιο δὲν μπορούμε νὰ ποῦμε καὶ γιὰ τὴ πολιτικὴ τῆς ΔΕΗ στὴ διάθεση - πώληση τῆς ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας, ποὺ μπορεῖ νὰ χαρακτηριστῆ σὰν ἀλλοπρόσαλλη καὶ ἀκατανόητη. Εἶναι γνωστὸ ὅτι ἡ ἠλεκτρικὴ ἐνέργεια, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν κύρια ἀποστολὴ τῆς ποὺ εἶναι ἡ τροφοδότηση τῆς Βιομηχανίας, χρησιμοποιεῖται καὶ γιὰ πολλοὺς ἄλλους σκοποὺς ἄμεσα καταναλωτικούς—φωτισμός, οἰκιακὴ χρῆση, μεταφορές, ἀγροτικὴ οἰκονομία κλπ. Τὰ τιμολόγια πωλήσεως ρεύματος, οἱ ὅροι ἠλεκτροδοτήσεως καὶ γενικὰ οἱ ἐκάστοτε εὐκολίες παροχῆς ἐκφράζουν τὴν γενικὴ πολιτικὴ πωλήσεων. Θὰ περίμενε κανεὶς ἀπὸ τὴν ΔΕΗ νὰ παρέχῃ τὸ ρεῦμα στὴ Βιομηχανία μὲ τὴ χαμηλότερη τιμὴ ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ ἐνῶ ἀπὸ τὴν ἄλλη θὰ διευκόλυνε τὴν ἐπέκταση τῶν Βιομηχανιῶν μὲ ἐπέκταση τοῦ δικτύου διανομῆς τῆς, ἐνισχύσεις ὑποσταθμῶν κλπ. καὶ πρὸς ἴδιον ἀκόμη ὄφελος, ἀπὸ στενὰ ἐμπορικῆς πλευρᾶς, ἀφοῦ θὰ ἤρξανε τὴν κατανάλωση, καὶ συνεπῶς τὰ κέρδη ἐκ τῆς πωλήσεως τοῦ ρεύματος. Στὴν πραγματικότητα ὅμως ἡ ΔΕΗ πωλεῖ τὸ ρεῦμα γιὰ οἰκιακὴ χρῆση (Τ3) σὲ τιμὴ κατὰ 25% εὐθηνότερη ἀπὸ ἐκεῖνη τοῦ Βιομηχανικοῦ χαμηλῆς τάσεως (Κ1). Καὶ ὄχι μόνον αὐτό, δὲν ἐπιτρέπει τὴν ἐλεύθερη καὶ ἀπεριόριστη κατανάλωση — ὅπως συμβαίνει στὴν οἰκιακὴ χρῆση — παρὰ μόνο μὲ τὴ καταβολὴ 600 δραχμῶν γιὰ κάθε ἵππον (HP) ἐγκατεστημέ-

νης Ισχύος. 'Ακόμη ο πελάτης είναι υποχρεωμένος να πληρώσει τα έξοδα επέκτασής, ενισχύσεως ή τροποποιήσεως του δικτύου ή όποια απαιτείται για την ηλεκτροδότησή του, χωρίς να έχει ούδέν δικαίωμα κυριότητας ή αποκλειστικής νομής επ' αυτού.

Για τον διαφορισμό της τιμής του ρεύματος σε βάρος της Βιομηχανίας καμμιὰ εξήγησι δέν δίδεται. Για τή καταβολή του δικαιώματος παροχής ανά ΗΡ Ισχύος δίδεται ή δικαιολογία ότι είναι συμμετοχή του πελάτου στα έξοδα επέκτασής του σταθμού παραγωγής. 'Αλλά εκτός του ότι είναι άπαραδεκτόν ο πελάτης να πληρώνη τα έξοδα επέκτασής για να μπορή ο πωλητής, και δταν ακόμη είναι ιδιώτης και έχει όμολογημένον σκοπό το κέρδος, να μεγαλώνη το κύκλο εργασιών του, γιατί το ίδιο δέν εφαρμόζεται και για τους πελάτες Τ3; Είναι βέβαια κάτι συνηθισμένο ο διαφορισμός των τιμολογίων και δεσμευτικές ρήτρες στην πώληση ηλεκτρικής ένεργείας, αλλά επιβάλλονται πάντοτε για να εξυπηρετήσουν κάποιο συγκεκριμένο σκοπό που άπορρέει από την ίδια τή φύση και το χαρακτήρα της επιχειρήσεως. Έτσι ο διαφορισμός αυτός στην περίπτωση της ΗΕΑΠ π.χ. — μιάς ιδιωτικής ξένης εταιρίας — είχε αποκλειστικά κερδοσκοπικά κίνητρα και είχε έκβιαστικό χαρακτήρα προς τή πλευρά της Βιομηχανίας και έλκυστικό προς την πλευρά της οικιακής χρήσεως. Για τή ΔΕΗ, ένα κρατικό όργανισμó που ιδρύθηκε για να συμβάλη στην έκβιομηχανίση έπιτρέπεται να χρησιμοποιή τα ίδια κριτήρια;

Στή συγκεκριμένη περίπτωση δύο πράγματα είναι δυνατόν να συμβαίνουν: ή ή ΔΕΗ έχει υπερεπάρκεια ρεύματος και θέλει να διαθέση όσο το δυνατόν περισσότερο ή δέν έχει και επιβάλλει δεσμευτικούς περιορισμούς. Στην πρώτη περίπτωση και αν δεχθούμε ακόμη σά μιά ανάγκη το έλκυστικό τιμολόγιο (Τ3) για την οικιακή χρήση με σκοπό τή πώληση της διαθέσιμης ένεργείας, είναι έξωφρενικό παράλληλα να θέτη περιορισμό στην κατανάλωση από τις Βιομηχανίες, και να τις έκβιάζει να πληρώνουν για την αύξηση του δυναμικού της!! ('Εδώ αποκλείεται ο μεταχρονισμός των αίχμών γιατί είναι γνωστό ότι ή οικιακή χρήση και ή Βιομηχανική είναι «σύγχρονες»). Στή δεύτερη περίπτωση— άνεπάρκεια ρεύματος—δέν δικαιολογείται το εύθυνότερο τιμολόγιο Τ3 οί δέ αναγκαίοι περιορισμοί θα έπρεπε να ισχύσουν προς τα εκεί και όχι προς τή Βιομηχανία.

Δυστυχώς όμως ή άσυνέπεια και ή άσυναρτησία δέν σταματούν εδώ. Θα μπορούσε κανείς να υποθέση ότι ή ΔΕΗ έχει τάξει σά σκοπό της, άνομολόγητο έστω, την ανάπτυξη της... μαγειρικής τεχνικής και όχι της Βιομηχανίας, όποτε θα ήταν άπόλυτα συνεπής με τις ένεργείες της, και ίσως περισσότερο σεβαστή. Προπέρυσι όμως υπέγραψε σύμβαση με το συγκρότημα Pechiney σύμφωνα με την όποια υποχρεώνεται να κατασκευάση ύδροηλεκτρικό έργοστάσιο στον 'Αχελώο ά-

ξίας περ. 100.000.000 \$ και να πωλή ρεύμα στο έργοστάσιο άλουμινίου προς 0,10 δρχ. την ΚΒΩ δηλ. στο ήμισυ του κόστους όπως υπολογίζεται και το 1)10 της τιμής πωλήσεως του βιομηχανικού ρεύματος χαμηλής τάσεως. Αυτό έμφανίσθηκε σαν πριμοδότηση της ΔΕΗ προς τή Βιομηχανία με σκοπό την προαγωγή της έκβιομηχανίσεως της χώρας. Δέν θα είχε κανείς αντίρρηση ακόμη και σ' αυτό αν ή γενικώτερη πολιτική της έπιβεβαίωνε μιά τέτοια πρόθεση. 'Υπάρχει όμως μιά κτυπητή αντίθεση στη μεταχείριση της έγχωρίας μικρής και μεσαίας Βιομηχανίας από τή μιά μεριά και της μεγάλης ξένης από την άλλη. Και ή αντίθεση αυτή γίνεται ακόμη πιο έντονη αν σκεφθή κανείς ότι ή πριμοδότηση προς τή ξένη Βιομηχανία δέν πρόκειται να επανέλθη μέσα στην 'Ελληνική οικονομία υπό μορφή εύθηνά παραγομένου προϊόντος, αλλά θα έξάγεται προς πλουτισμό του ξένου έπιχειρηματία. Είναι βέβαια άπόλυτα σωστό ή ίδρυση και λειτουργία μεγάλων Βιομηχανικών μονάδων που θα αποτελέσουν τή σπονδυλική στήλη της 'Εθνικής Βιομηχανίας. 'Ακόμα είναι αναγκαίο αυτό να γίνη και με θυσίες στα πλαίσια ενός μακρόπνοου όρθολογισμένου Σχεδίου. Δέν πρέπει όμως να ξεχνούμε ότι ή ανάγκη της έκβιομηχανίσεως της χώρας πηγάζει βασικά από την ανάγκη της άπορροφήσεως του άργούντος ή υποαπασχολουμένου εργατικού δυναμικού της, το όποιο δυσανάλογα μεγάλο ήδη διαρκώς θα όγκούται στο μέλλον με την ανάπτυξη της μηχανοκαλλιέργειας στη Γεωργία.

Προς τή κατεύθυνση αυτή ή ίδρυση μεγάλων βιομηχανιών έλάχιστα προσφέρει, και μόνο ή πλατεία ανάπτυξη μικρής και μεσαίας Βιομηχανίας μπορεί να δώση λύση. 'Η ανάπτυξη αυτή της άλύσου των βιομηχανιών, στις σημερινές συνθήκες έχει άφεθη σχεδόν όλοκληρωτικά στους ώμους της ιδιωτικής πρωτοβουλίας. Δέν είναι ίσως ή καλύτερη λύση. Το χρέος όμως που έπωμίζονται οί φορείς της ιδιωτικής πρωτοβουλίας, όσοι δέν έχουν χάσει την έθνική τους συνείδηση, είναι ιδιαίτερα βαρύ, γιατί θα πρέπει να όλοκληρώσουν το μετασχηματισμό της οικονομίας μας και να φέρουν τή χώρα μας στο ύψος τουλάχιστον των άλλων άνεπτυγμένων αστικών χωρών, σε τρόπο που να άποφύγουμε το κίνδυνο του άφανισμού μας μέσα στη κοινή αγορά και τή μετατροπή μας σε Ρωμαϊκή έπαρχία. Παράλληλα το χρέος του κράτους είναι πολλαπλάσια σημαντικό και υπεύθυνο στο να δημιουργήση τις κατάλληλες συνθήκες για μιά τέτοια ανάπτυξη.

Και ή σωστή πολιτική στο ένεργειακό και τα καύσιμα άποτελεί ένα σοβαρό στοιχείο γιατί συνδέεται άμεσα με το κόστος παραγωγής που είναι το κριτήριο της βιωσιμότητας, σε κάθε έποχή, ιδιαίτερα όμως τώρα μέσα σε συνθήκες έντονου άνταγωνισμού που συνεπάγεται ή ένταξη μέσα στην Κοινή 'Αγορά.